СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVII. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 7-го ЧЕРВНЯ 1949 No. 130. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 7, 1949 VOL. LVII.

ТРИ ЦЕНТИ в Злуч. Держ. Америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном Тел. „Свободи": BErgen { 4-0807 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

КОМПРОМІС В СПРАВІ НОВОГО РОБІТНИЧОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Вашингтон, 5. червня. — Сенатські демократичні провідники заповідають новий компроміс з республиканцями для відкликання теперішнього робітничого закону Тефта-Гартлі, коли дискусія над ним почнеться біжучого тижня. Прихильники адміністрації Трумана кажуть, що вони вже залишили надію на цілковите відкликання закону цього року і хочуть перевести хоч такі зміни, які загалом можна буде зробити. Сенатор Клод Пепер, який заступав досі думку повного відкликання закону Тефта, сказав від себе таке: „Я переконаний, що нам удасться скасувати принаймні половину постанов в закону Тефта в теперішній сесії конгресу. Нам треба ступнево розбивати каміння, бо не завжди вдасться зрушити гору одним махом". Він заповів, що скасування закону Тефта буде темою передвибарчої агітації в 1950 р.

КІЛЬКІСТЬ НЕКОМУНІСТИЧНИХ ПРИСЯГ У ЮНІЯХ РОСТЕ.

Краєва Рада Робітничих Відносин звідомляє, що кількість некомуністичних присях, присиланих урядовцями робітничих юній зросла на 9,198 упродовж місяця травня. Бюро ради твердить, що це число зросло з 93,617 до 102,815. Юнії не тільки відновляють присяги, але ще й нові юнії присилають присяги, що їхні урядники не належать до комуністичних організацій. Деякі юнії опиралися проти цієї постанови в законі Тефта впродовж двох років, а тепер зрезигнували з опозиції. Одна з більших юній, яка досі не хотіла приноровитися до цих вимог, є юнія робітників хатної обстанови, приналежна до К. І. О. Її скарник-секретар Макс Перлов, зголосив резигнацію з Комуністичної партії і вислав некомуністичну присягу до Краєвої Ради Робітничих Відносин.

ПАННА БЕНТЛІ ВИЯВЛЯЄ ІМЕНА НОВИХ ШПИГІВ.

Вашингтон. — Елизабет Т. Бентлі, яка була свого часу посередницею між нельояльними федеральними урядовцями і советськими шпигами, подала цілу лісту нових шпигів до відома сенатської слідчої комісії. З цеї лісти оприлюднено тепер такі імена: Петро Перазіч і Рут Ріфкін з УНРРА; Берніс Левін, з Вор Продокшен Борд; Володимир Казакевич, учитель на курсах армії в університеті Корнел; Петро Родес, промовець по радіо для армії в Африці й Італії; Абрагам Бротман, резервовий офіцир. Це є самі урядники. Зпоза урядовців згадана панна Бентлі між ін. такі імена: Анатол Волз, посередник; Газен Сайз, з канадського посольства у Вашингтоні; Седрик Белфрадж, з Британської Розвідчої Служби в Ню Йорку; пані Роберт Милер, з китайської купівної комісії. Багато з тих людей вже не є в урядовій службі.

ЗНАЙШЛИ ПЛЯШКУ ЗІ СТРАЧЕНИМ УРАНОМ.

Вашингтон. — Пляшку, в якій містилася незначна кількість урану 235 загубленого у Шікаго, віднайдено перед кількома днями на смітнику, де закопують відпадки урану. Вона була теж закопана в землі. Це подано до відома атомовій комісії в конгресі.

СУДДЯ МЕДИНА ПІСЛАВ ДО ТЮРМИ ТРЬОХ ПІДСУДНИХ КОМУНІСТІВ.

Ню Йорк. — У пятницю минулого тижня піднесли комуністи, обвинувачені в заговорі проти Злучених Держав, свого роду бунт у суді. Коли суддя Гаролд Р. Медина наказав свідкові Джанові Ґейтсові, відповісти на питання прокуратора, Ґейтс за порадою свого адвоката відмовився, кажучи, що йому прислугує це право на підставі конституції. Суддя сказав, що в тому випадкові конституція його не захороняє. Тоді Ґейтс заявив, що не буде зізнавати тому, щоб не виявити імен комуністів, які працюють в різних заводах і яким він може пошкодити. На це суддя Медина заявив, що він карає Ґейтса, як добровільного свідка, карою 30 днів арешту за непослух судові. Тоді всі інші підсудні встали і почали викрикувати проти суду, закидаючи, що це насилля і що це „дивогляд справедливости". Коли вони не послухали зазиву судді до спокою, він покарав вязницею аж до покінчення судової розправи організаційного директора Комуністичної партії, Генрі Вінтера й предсідника партії стейту Огайо, Ґус Голла. Усіх після перерви в розправі, закували в кайдани і відвезли до тюрми. Перед тюрмою зорганізували комуністи пікету з демонстрацією проти судді Медини. Арештованих будуть привозити щодня на розправу до суду. Комуністична газета „Дейлі Воркер" підняла страшний крик проти „нечуваної несправедливости", а підчас обіду комуністів в пятницю для зібрання фондів на оборону підсудних, виголошено цілу низку загрозливих проти цілого світу, а з окрема, проти американського судівництва. — Медина, перериваючи розправу, заповів оборонцям окремі кари за їхні змагання до саботажу справедливости.

ЧЕМБЕРС ПРИЗНАЄТЬСЯ ДО БРЕХНІ ПІДЧАС СКЛАДАННЯ СВІДОЦТВА.

Ню Йорк. — Колишній комуніст і посередник між нельояльними урядовцями в департаменті стейту і комуністичними шпигами, Витакер Чемберс, на допити адвоката в федеральнім суді признав, що він в дечім сказав неправду, коли складав свої свідоцтва перед конгресовими комісіями або перед великою судейською лавою в Ню Йорку, коли лава підготовляла обвинувачення проти Алджерса Гісса за кривоприсягу. Уряд запросив фахового психіятра для обсервації Чемберса в суді підчас складання свідоцтва проти Гісса.

ВИПУСКАЮТЬ ПОЛЬСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ, ПРИДЕРЖАНИЙ В ПОРТІ НЮ ЙОРК.

Ню Йорк. — Після того, як ської пристані корабель Батори з польської лінії Гдиня-Амеріка, агенти іміґраційної служби увійшли на поклад корабля і наказали його капітанові, щоб він не смів виїхати з порту без дозволу влади. Вони теж наказали подорожним висісти з корабля й переїхати до іміґраційної станції на Елис Айленд для переслухання. Все це стоїть у звязку з утечею Гергарда Айслера, який потайки відіхав був цим у суботу приїхав до нюйоркораблем з Америки до Англії. У понеділок повідомлено капітана корабля, що він може виплисти з нюйорської пристані в означеним часі.

РАТИФІКАЦІЯ АТЛАНТІЙСЬКОГО ПАКТУ ПРИНЕСЕ ПОЧУТТЯ ЗАБЕЗПЕКИ

Вашинґтон, 5. червня. — З нагоди дворіччя Пляну Маршала головну вагу клали промовці на негайну ратифікацію Атлантійського Пакту, як найважнішого засобу для забезпеки світу. Амбасадори й інші дипломати в числі 57, які репрезентували 16 країн, що приступили до Атлантійського Пакту, зібралися на обіді для вшанування колишнього секретаря стейту Джорджа К. Маршала, який перед двома роками, 5. червня 1947, оприлюднив головні точки економічного пляну для ратунку світу в університеті Ґарвард, у Кембридж, Масс. Підчас обіду промовляв самий Маршал, який сказав, що почуття забезпеки є необхідне для майбутности Европи й цілого світу, а поправлені економічні відносини причиняться до осягнення такого стану". Потім сказав Маршал: „Я знаю, що негайна ратифікація Атлантійського Пакту є дуже важливою для світу, так само, як потрібна є постійна співпраця всіх наших країн у всяких справах, які обіймає цей пакт, як теж і первісний плян для відбудови". На закінчення говорив президент Труман, кажучи, що „наша велика надія на мир і добробут залежить від розвитку почуття єдности між вільними народами світу. Ми вже раз навчилися, що жадна країна не може втриматися сама в собі. А коли вільні народи зійдуться разом, тоді жадна сила їх не переможе" — кликав Труман. Він назвав Джорджа Маршала „одним з найбільших американців усіх часів".

ПІДПИСАЛИ УМОВУ ДЛЯ СПІЛЬНОГО ПОВІТРЕПЛАВСТВА З КАНАДОЮ.

Вашинґтон. — Новий контракт в справі торговельного повітреплавства підписано між Злученими Державами й Канадою, який може мати далекосяжне значення для зближення обох сусідних країн. Обобічний договір підписано після переговорів, які тривали в тайні від 23. травня в Ню Йорку. Договір підписано в Отаві, а його текст переслано до Вашинґтону. Головною точкою пакту є встановлення безпосередньої повітряної лінії між Ню Йорком і Монтреалем. Це дає право канадській лінії набирати подорожних в Ню Йорку і возити їх до Европи. Другою важливою точкою є право канадських ліній возити подорожних з Ванкувер, у Британ Колумбії до Гаваїв, Нової Зеландії й Австралії, а понад те з Торонта й Монтреалю до Флориди, а звідти до країн Південної Америки. Америка дістає право на висадку подорожних і вивантажування пакунків у Гандер, в Ню Фундландбії, а крім того в Едмонтоні в Алберті.

НОВІ ФОРМУЛЯРІ ЗАВІРЕНЬ ДЛЯ НОВИХ ІМІГРАНТІВ

Филаделфія, 6 червня. З канцелярії ЗУАДКомітету повідомляють, що Комісія Переміщених Осіб у Вашингтоні випустила нові формулярі завірень (ашуранс-ів) для поіменного спроваджeння нових імігрантів. Для спроваджeння рідних до третього ступеня, як теж на т.зв. анонімові завірення, на яких не називається особи, яку бажається спровадити до цеї країни, залишаються ті самі. Нові формулярі для поіменних завірень можна одержати в канцелярії ЗУАДКомітету особисто або листовним чи іншим замовленням.

ПРОДОВЖУЄТЬСЯ МАСОВА ЧИСТКА В СОВЄТСЬКОМУ СОЮЗІ

ОКОЛО 300,000 „ВИЧИЩЕНО" З КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ ЗА ІДЕОЛОГІЧНІ УХИЛИ

Відомий співробітник і співвидавець Ню Йорк Таймсу, С. Л. Солцберґер, в надрукованій в понеділковому виданні тої газети кореспонденції з Парижа твердить на підставі вірогідних повідомлень, що в Советському Союзі продовжується масова чистка членів комуністичної партії, між ними теж визначних її діячів. Причиною чистки є переважно „ідеологічні ухили". Це потверджують теж самі советські статистичні дані, згідно з якими в комуністичній партії в 1937 році було 6,300,000 членів, а з кінцем останнього січня цю кількість подається вже тільки на 6,000,000. Між вичищеними видатнішими большевиками має бути теж колишній член Політбюра Н. А. Вознесенський, секретар Центрального Комітету партії А. А. Кузнецов, член президії Верховної Ради СССР П. Є. Попков та цілий ряд інших осіб. Багато з них „зникли" тихо і без розголосу та пішли в забуття. Натомість з цею чисткою не стоять в жадному зв'язку „звільнення" з важливих постів в советській гієрархії таких осіб як В. Молотов та А. Мікоян, які мали б дальше задержати впливовий голос в советській політиці, якщо там його крім Сталіна взагалі хто-небуть має. Якщо зважити, що в минулому році до партії прийнято ще відповідну кількість нових членів, то її зменшення на 300,000 членів не покриває ще цілої маси „вичищених". Солцберґер зокрема підкреслює чистку між комуністами в Україні.

ЩЕ ОДИН НАЇВНИЙ ПОВІРИВ В БОЛЬШЕВИЗМ

Варшава, 6 червня. Джордж Чендос Бідвел, директор т.зв. Британської Ради в Польщі, зрезигнував зі свого британського громадянства та зі свого посту, заявляючи, що він хоче стати громадянином Польщі. За причину свого поступку Бідвел подав, що йому не подобалася його власна країна, яка стала „молодшим партнером в комбінації, опанованій американським воєнничим імперіялізмом", натомість йому більше відповідає система большевицько-терористичних „народних демократій".

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ ЄПИСКОПСТВА КИР К. БОГАЧЕВСЬКОГО

Филаделфія, Па. — Ювілейні торжества Преосвященого Кир Константина — як пише „Шлях" — відбудуться в суботу, 25., й неділю, 26. червня в Стемфорді, Конн. У тих торжествах візьме участь апостольський делегат з Вашингтону Експ. А. Чіконіяні, єпископи обох обрядів, духовенство, та тисячі вірних. Крім богослужень відбудеться в неділю, 26. червня, в год. 4. попол. концерт, а теж і вистава цінних і цікавих речей в українськім музею. Поодинокі парафії приготовляють збірні поїздки на лад паломництв.

АЙСЛЕР У ВАРШАВІ

Варшава, 6 червня. Большевицький втікач з Америки, Гергард Айслер, прибув до столиці Польщі, щоби подякувати большевицькому урядові за його акцію в справі його визволення з арешту в Англії.

ФРАНЦІЯ ВШАНОВУЄ АМЕРИКАНЦІВ, ЩО ПОЛЯГЛИ ЗА ЇЇ ВИЗВОЛЕННЯ

Париж, 6 червня. Сьогодні припадає річниця союзного десанту в Нормандії п'ять років тому, що закінчився визволенням Франції та Західної Европи з-під німецької окупації і розгромом націзму. З цеї нагоди в цілій Франції, зокрема в місцевостях здовж побережжя в Нормандії, відбулися скромні, але хвилюючі імпрези, під час яких французи віддали пошану та виявили свою вдячність тим американським воякам, що полягли за їх визволення.

ПОШИРЕННЯ „НАЦІОНАЛЬНОГО КОМУНІЗМУ" В КРАЇНАХ САТЕЛІТІВ

Відень, 6 червня. Останні повідомлення з країн советських сателітів переконують, що там сильно поширюється репрезентований тепер Тітом „національний комунізм", що полягає в опозиції до залежности від Москви комуністичних провідників в інших країнах. Минулого тижня Комінформ видвигнув обвинувачення в „шовінізмі' і „космополітанізмі" проти відомого мадярського комуністичного провідника Матіяса Ракочі, тоді як подібні обвинувачення з практичними консеквенціями видвигнено вже раніше проти Владислава Ґомулки в Польщі, Л. Райка в Мадярщині, Т. Костова в Болгарії, Патраскану в Румунії та проти численних інших. Тіто зі свого боку радієвою пропагандою і навіть виданням підпольних газет в інших мовах намагається цей рух відповідно піддержувати.

РІШАЛЬНІ НАРАДИ В СПРАВІ БЕРЛІНА

ЗАХІД ЧЕКАЄ НА СОВЄТСЬКІ УСТУПКИ; СОВЄТИ „СТУДІЮЮТЬ" ЗАХІДНИЙ ПЛЯН.

Париж, 6. червня. — Після безуспішних намагань прийти до будь-якого порозуміння в справі цілої Німеччини, зокрема щодо об'єднання всіх окупаційних зон в одну адміністраційну і господарську цілість на базі приготованої і ухваленої вже конституції західно - німецької федеративної республіки, міністри закордонних справ чотирьох великодержав на конференції в Парижі почали рішальні наради в справі самого Берліна, сподіючись, що ще бодай цим можна буде врятувати конференцію від повного неуспіху. Наради відбуваються при закритих дверях і хоча подробиці цих нарад не відомі, проте перед загалом не скривається, що йдеться насамперед про відновлення чотиро-державної командатури з обмеженними контрольними повновластями, що мали б перейти на вибране загальним голосуванням німецьке міське самоуправління, як теж про обмеження права вета між самими окупаційними потупами. Під цим оглядом американська делегація запропонувала конкретний плян. Советський міністер рішучо обороняє повне право вета. Після довгих дебат в суботу, Вишинський заявив, що він хоче простудіювати американський плян. З боку західних союзників з цілою рішучістю стверджують, що від встановлених головних принціпів вони не відступлять і тепер ще тільки Совєти можуть поробити відповідні концесії і тим врятувати конференцію від повного неуспіху. Вишинський виявив бажання „простудіювати" американський плян, копію якого йому негайно доставлено. В найблищих днях ця справа буде остаточно вияснена а разом з нею буде вже вияснений і кінцевий результат цеї чергової спроби довести до мирного полагодження східно-західних суперечностей в справі Німеччини, що стали причиною останньої міжнародно-політичної кризи.

СПРАВЖНІ ЦІЛІ СОВЄТСЬКОГО „УГОДОВСТВА" В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 6 червня. — В Західних дипломатичних колах з увагою спостерігають розвиток в нарадах міністрів закордонних справ чотирьох великодержав та в них, як і в зв'язаних посередньо або безпосередньо з ними подіях, пробують відгадати справжні совєтські пляни, що криються за цим початково виявленим „угодовством" в справі Німеччини і Берліна. На підставі цілого ряду фактів стверджується, що Совєти, перериваючи бльокаду Берліна та домагаючись конференції міністрів, мали дві головні цілі: злагіднити політичне напруження і в той спосіб добитись по можности якнайбільших торговельних та господарських корестей з одного боку, а з другого — створити необхідні передумови для совєтської ідеологічно-політичної експанзії на цілу Німеччину. Під цим оглядом розглядається совєтське домагання „об'єднаної" Німеччини на совєтських прінціпах та останнє намагання Комінформу створити в Німеччині відповідний „народний фронт" ,як політичне знаряддя Москви.

ТОЛЬЯТІ ОСТЕРІГАЄ І ПОГРОЖУЄ.

Рим, 6 червня. — Провідник італійських комуністів, Пальміро Тольяті, остерігав і погрожував християнсько-демократичному урядові премієра де Ґаспері, що поставлення поза законом комуністичної партії в тій країні може поставити її „у важку небезпеку". Тольяті говорив перед 3,000 італійськими інтелектуалістами, зібраними в тягу відомої большевицької акції „боротьби за мир". Негайно після того речник італійського уряду знову підкреслив, що найбільша небезпека для Італії є власне в комунізмі.

МОДЕРНІЗАЦІЯ ІТАЛІЙСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

Рим, 6 червня. — Італійські власті, при допомозі і співпраці базованої на пляні Маршала Праграми Европейської Відбудови, взялися тепер з великим ентузіязмом до відбудови і модернізації італійського сільського господарства, що мало б перемінити ту країну в „другу Каліфорнію". В програмі цеї відбудови є насамперед відповідна міліорація землі, раціональна управа відповідних культур та модернізація господарських метод, як теж відповідна реорганізація господарського ринку як на внутрішньому так і на закордонному секторах.

ЧЕСЬКИЙ АРХИЄПИСКОП ЗАКЛИКАЄ ДО ВІРНОСТИ ЦЕРКВІ.

Прага, 6 червня. — Католицька Церква в Чехословаччині переживає тепер свої найбільш критичні часи, з огляду на посилену акцію комуністичного уряду проти неї. В цій боротьбі за Церкву та її збереження в злуці з Апостольською Столицею мужньо веде перед архиєпископ Иозеф Беран, що не зважаючи на всі погрози комуністів та на грізні приклади особистої ліквідації католицьких єрархів в інших, опанованих большевизмом, країнах, постійно закликає вірних до оборони своєї церкви до вірности їй, загрозивши екскомунікацією всім, хто піде на службу большевикам в нищені тої церкви. В останню неділю архиєпископ Беран знову виголосив відважну проповідь, закликаючи вірних до непохитного становища в обороні своєї Церкви та її прав і чистоти.

ГОЛОВА ЧЕСЬКОЇ МІСІЇ В БЕРЛІНІ ВТІК НА ЗАХІД.

Берлін, 6 червня. — Американське Військове Управління в Німеччині повідомило, що в американську зону втік діючий голова чехословацької місії в Берліні, д-р Бедріх Брюґель, протестуючи проти поліційної диктатури в Чехословаччині та руйнації тої країни большевизмом. Д-р Брюґель виявив західним союзникам важливі таємниці совєтської політики в захоплених країнах.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською Частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ГЕНЕРАЛ ПРО СВОБОДУ

Для багатьох, що виросли в старій Европі з її кастами і спеціяльними привілеями, чи тих, що приглядались новітнім диктатурам, промова ген. Двайта Д. Айзенгавера, тепер президента Колумбійського Університету, виголошена з нагоди наділення дипломів студентам, що покінчили студії, була, правдоподібно, великою несподіванкою. Теж дивно могло їм видаватись, як побачили цю славну на ввесь світ „мілітарну фіґуру" в темній академічній тозі, а не в генеральськім парадним униформі з хмарою найвищих відзначень і медалів. Дивним могло видаватись теж і його велике зворушення, коли надавав почесні докторати права таким славним генералам „у цивіллю", якими є ген. Омар Нелсон Бредлі, відомий з воєнних часів і Шеф Генерального Штабу Армії, чи ген. Лусіюс Д. Клей, мілітарний губернатор Західної Німеччини. Першого з тих генералів відзначив університет, між іншим, за те, що „як у війні, так і в часах миру був відданим публичним слугою", а другого, що „як жовнір в ролі державного мужа узгіднив американську політику, вніс гармонію в демократичне думання, а знищеним країнам і народам приніс відбудову та віру в демократичний спосіб життя".

Ген. Айзенгавер вказав студентам у першу чергу на ті давні часи, коли прибували до Америки перші іміґранти з Европи. Що саме заставляло тих людей відбувати таку страшну тоді подорож через океан, щоб потім знайтись в дикій країні й переносити такі невигоди та поборювати такі трудноші, які теперішнє покоління навіть не є в силі собі уявити. Гнала їх, казав Айзенгавер, сюди тільки надія, що тут уже не буде тиранів, що заживуть вільним життям у країні, де не буде родових, кастових чи інших привілеїв, а буде рівність перед Богом і правом. Тому, як тільки американська індивідуальність, відвага і віра почали переміняти дикі простори і праліси в багату і культурну землю, тоді батьки цеї країни зараз почали дбати про таке право для неї, щоб тут не прийнялась ніяка політична теорія, яка дає якійсь одній людині чи групі якісь спеціяльні привілеї. Покриваючи славою американський індивідуалізм, ген. Айзенгавер наклеймив одночасно „безоглядний індивідуалізм", що то дбає тільки про свої користі. Проявляється він, казав генерал, у капіталістів, робітничих провідників, соціяльних реформаторів чи політиків. Та ген. Айзенгавер зараз остеріг перед „фальшивими учителями", що добачують ці чи інші недомагання демократії й так хочуть підкопати нашу віру в право людини на самоуправу та помогти демагогам зправа і зліва завести реґіментацію як „лік" на ці недомагання.

Мільйони, казав Айзенгавер, є нині цеї думки, що „індивідуальна свобода веде до соціяльного хаосу", що „вільна людська істота" це в сьогоднішних часах „соціяльний анахронізм". Якраз навпаки, підкреслив Айзенгавер, якраз цей вік є в Америці „віком індивідуальної людини", якраз сьогодні є американець у своїй країні „своїм паном, а держава є його слугою". Саме тому, що так є, могла Америка в недавному минулому розторощувати „тиранії з їх реґіментацією", а теж, як підкреслив Айзенгавер, вирятувати навіть від промислової катастрофи союзника, який „нам сьогодні каже, що комуністична економія є одиноким шляхом до світу в достатках".

Ось чому, кінчив ген. Айзенгавер, треба дуже цінити людську свободу і ставити її вище власного життя.

Оформлення ґльобального економічного пляну

Негайно після прибуття до Вашингтону президента Бразилії, Евріка Дутри, появилися вісті, що вже складено тимчасовий плян для несення економічної допомоги Бразилії при розвитку її природних багатств. Тепер показується, що це тільки початок отого ґльобального пляну, про який згадав президент Труман у четвертому пункті своєї інавґураційної промови.

Плян уже назрів настільки, що його зголосять незабаром в конгресі як законопроєкт. Він вимагатиме значного видатку в грошах, а про це вже рішає конгрес. Автори пляну домагаються признання $55,-000,000 на рік 1949-50, а на рік 1955 передбачують уже видаток на $200,000,000. Урядовці є того переконання, що в майбутніх десятиріччях плян розростеться до велетенських розмірів.

Основою пляну для ґльобального розвитку є постачання відсталим країнам американських знавців. Вони змагатимуть, щоб увесь світ поставити на американському життєвому рівні. Проти американців видвигають, що Америка тільки тепер випереджує інші країни світу, але згодом ввесь світ поступатиме вперед таким кроком, як поступає Америка. Одначе на це відповідають американці, що Америка буде далі випереджувати інші країни, а це тому, що вона вже є напереді і робитиме дальші поступи.

Три четвертини фондів, які мали б бути ухвалені на рік 1949-50, будуть призначені на вивіз американських техніків і інженерів та на привіз чужинних спеціялістів на науку й вишкіл в Злучених Державах. Кілька проєктів рахує на використання людей з приватних американських інженерських фірм. Початково з них користатимуть країни Латинської Америки, а щойно в майбутності вони поїдуть до країн Близького Сходу і південної Азії.

У першому році поміч піде на розвиток програми рільничої, здоровя й виховання, щоб у такий спосіб підготовити ґрунт під розвиток промислу. Та всетаки четвертина видатків піде на безпосередню підготову промислу, тобто на розвиток електрівень, меліорацію ґрунтів, транспортацію й добування мінералів.

Оці змагання розвинути відсталі країни опираються на теорії, що добробут Злучених Держав, як і стабілізація відносин у світі, залежні безпосередньо від економічного розвитку на світові розміри. Розвиток мусить іти постійно. Злучені Держави не мають тільки гроша, щоб могли продовжувати в безконечність Плян Маршала, зате багато країн можуть порозумітися для піднесення свого добробуту, як тільки дістануть від Америки технічне знання. Крім знання Америка може прийти з інвестиційною допомогою від приватних фірм, яким уряд ґарантує зворот вкладених капіталів.

На підставі підготованого закопроєкту в цій справі, управа цілого пляну опинилась би в департаменті стейту. Там була б приміщена свого роду міждепартаментова дорадча рада, одначе департамент стейту мав би кінцеве слово щодо способів иконання й щодо розміщення фондів, відповідно до часу й міжнародного положення.

Коли йдеться про видатки на такі цілі, то їх постачили б інші урядові агенції. Так, наприклад, департамент рільництва давав би фонди на розвиток рільництва в чужинних країнах, департамент внутрішніх справ мав би опіку над розвитком водної сили, електрівень і т. п.

Львина частина допомоги пішла б спочатку до країн Латинської Америки тому, що туди вже поїхали американські інженери й інші фахівці для провірки економічних багатств. Значні засоби пішли б до країн Близького Сходу, звідки теж приходять вісті про приїзд американських бизнесовців і техніків. Південна Азія, тобто Гіндустан і Пакістан, вже давно звертались до Америки за допомогою, отже тепер приходить черга на них. Европа й Африка мусіли б підождати тому, що там тимчасом діє Адміністрація Економічної Кооперації (ЕКА). Китай наразі не може дістати багато, бо там ведеться громадянська війна, а висилка допомоги до Росії й її сателітів залежатиме від політичного порозуміння між Сходом і Заходом.

Центром програми, як сказано, буде висилка технічних експертів з Америки у різні країни. Першого року яких $30,000,000 пішло б на платні для американських інженерів, експертів здоровя, інженерів для комунікацій, виховників та науковців, спеціялістів у справах рільництва, геологів, експертів в справах промисловости й цензу. Більша частина таких людей це були б урядові спеціялісти, взяті з постійного персоналу в урядових бюрах, або з-поміж інженерів, спеціяльно найнятих для нової програми. Деяку працю можна буде виконати приватними фірмами, одначе під доглядом уряду Злучених Держав.

Другий шлях це привіз до Америки кандидатів на вишкіл: інженерів, спеціялістів у справах здоровя, агрономів і передових робітників. На такі цілі призначено $10,000,000. Окремо ще призначено $15,-000,000 для перевозу виряду й матеріялів.

Це є загальний начерк пляну, який буде предложений конгресові.

Під теперішню пору приїздить до Америки багато інженерів зі скитальщини. Вони повинні звернути пильну увагу на цей плян. Багато з них знають відносини в різних країнах, як і добре розуміють потреби населення, тому могли б придатись Америці в здійснюванні її ґльобальних плянів.

Скиталець К-й.

Філософія атомової бомби

...З того часу, як скинуто першу атомову бомбу на Японію, в політичному світі втворилася своєрідна „філософія" атомової бомби.

Майже всі антикомуністичні журнали та часописи, що видаються по цей бік залізної заслони, продовжують засмічувати голови своїх читачів оцею нездоровою філософією, що, мовляв, з атомовою бомбою ми можемо спокійненько спати й нікого не боятися. Досить мати сотню-дві атомових бомб, а питання перемоги в новій світовій війні (з большевиками) буде вирішене протягом кількох місяців, після чого „союзне військо" церемоніяльним маршем продефілює через простори Европи та всього СССР-і Советам буде „кришка"...

Ця шкідлива думка так засіла в деякі хворі голови, що навіть в Німеччині, серед ДП, можна було зустрінути людей, котрі не „розв'язували" своїх валісок в надії, що атомові бомби скоро вже будуть скинуті на большевиків і вони з цими „нерозв'язаними" валісками просто полетять на американських фортецях до своїх рідних гнізд...

Ми слухали мріяння цих бідних людей і не могли ніяк зрозуміти того, чому їх мозок мислить по дитячому-наївно й обмежено. З приводу цього мені пригадався один випадок за часів громдянської війни в 1919 році, коли десь під Курським Денікінські кіннотчики ледве не захопили до полону самого Троцького з його штабом. Слухаючи оповідання одного старшини про цю подію, одна поважна дама, в дворянським акцентом, наївно запитала оповідача: „Скажіте, пажалуйста, а почему ево не задержалі".

...І сьогодні ці „дами" в штанах і в спідницях слухають твердження демократичних журналів та часописів про дуже легку війну з червоними катами...

Але чи справді так буде, як то пророкують „філософи" атомової бомби? Чи справді дві чи три сотні атомових бомб зможуть поставити на коліна большевиків і розгромити їх диявольське царство?

Попробуємо на ці питання дати обґрунтовану та об'єктивну відповідь усім тим, що повірили, що „На Шіпке всьо спакойно" й можна безтурботно спати на Західній Півкулі.

Англо-Американська розвідка підчас минулої війни так мудро сіяла серед німців подібні надії, що от, через пару місяців, ми, німці, будемо мати „нову зброю" — і тоді прийде капут Аліянтам. Гітлер найбільше смакував цею надією й довів Німеччину до повної поразки. І навіть тоді, коли б Гітлер одержав від своїх вчених техніків (англійських агентів) якусь, скажемо, несподівану нову зброю, навіть тоді Німеччина не змогла б виграти війни, втративши симпатії населення на Сході й маючи перед собою майже ввесь світ.

Яким би страшенним звіром не був полоз, але не в силі він проковтнути, скажемо, нашого українського вола. Сили всесвітньої економіки та політики були не з Німеччиною, а з організацією, яка змогла об'єднати Західню демократію з кривавим Кремлем. Проковтнути ввесь світ Німеччина не мала фізичної можливости.

Нині маємо щось подібне до цього, коли знов слухаємо філософію про „всесильну" атомову бомбу. Але за цим разом уже ця „нова зброя готується не для маняка Гітлера, а для розумного демократичного світу, який треба обдурити, поки він ще знаходиться „по цей бік добра і зла". Треба буде загострити увагу проводирів цього світу на всесильності атомової бомби, щоб таким засобом заспокоїти їх і не дати їм своєчасно мобілізувати себе до зудару з Кремлем. Нехай вони втішаються цею філософією та всякими „берлінськими" питаннями, а ми тим часом тихенько будемо захоплювати Азію. Хоч тов. Сталін і проговорився, що „атомова бомба страшна лише нервовим людям", але цього ніхто не помітив із ворожого табору і ми, агенти всесвітньої большевицької революції, повинні оцею філософією заколисувати наївну англо-саксонську демократію..."

І наша „дама" в штанах чи в спідниці, начитавшись цих часописів та журналів, наївно заспокоює свою родину: „Спіть спокійнесенько, діточки демократи, нічого не бійтесь: у нас є атомова бомба... Ми їх як жахнемо нею, то вони так зразу всі й посмажаться на шкварки...

А тоді „союзні війська" на джипах легесенько займуть терени проклятого СССР, а містери типу Лагвардії та Керенського будуть за ними наводить демократичний лад при допомозі УНРРА та лютневої говорильні..."

Навіщо й для якого вжитку ці „дами" говорять таку дурницю, це можна буде сказати іншим разом. Але ми мусимо розібратися в цій мороці, щоб побачити правдиве політичне становище, яке є на сьогоднішний день у світі. В цьому допоможе нам історія та конкретні факти з минулого, яких ми самі були свідками.

Коли СССР більше року воював із Фінляндією, ввесь світ дивувався з того, що такий велетень, як СССР, не може дати ради такій маленькій державі, якою була і є Фінляндія. Особливо потирав руки Гітлер. Він гадав, що коли навіть Фінляндія змогла боротися з большевиками, то Німеччина розіб'є їх за пару місяців. Вона така сильна, що ніяких союзників та приятелів поміж підсоветськими народами не потребує... Їх можна, а навіть треба знищити, або перетворити на рабів, а „Ібер-менш Фріц" має стати господарем цих земель.

І на наших очах історія засудила пляни Гітлера. У війні з Фінляндією большевики маскували свої сили й ошукували спостерегачів Заходу. Дивіться, мов, які ми безсильні, коли ледве-ледве ми змогли впоратися з фінами. А пізніше, коли німецькі корпуси покотились від Москви назад на Захід, генеральний штаб Гітлера чухав потилиці й проклинав цих самих західних спостерегачів. На місто розгромлених 300 советських дівізій зі сходу прибуло нових 300 дівізій, які одігнали німців від Москви й проглитнули 100 тисяч Фріців під Сталінградом.

Так війна з Фінляндією тонко поплутала пляни німецького генерального штабу...........

Війну програв Гітлер уже тоді, коли підсоветські народи побачили, що Гітлер приніс для них неволю, як не ту саму, в якій досі жили, то може ще й гіршу.

Хоч і правдою є те, що на яку б точку Японії не кинути атомову бомбу, то вона обов'язково попаде як не в велике місто, то в містечко, вщерть перенаселене людьми, то Японія капітулювала таки не через те, що на Гірошімо була скинена бомба атомова й принесла смерть тисячам невинних людей.

І без цієї бомби Японія була вже на передодні своєї капітуляції, втративши майже всю свою військову флоту, опірні бази на Тихому океані та маючи за Манджурською спиною готових до рішучого наступу цілу сотню сибірських черво-

(Продовження на стор. 3-тій).

К. ПЕТРУС

СОВЄТСЬКІ АРЕШТАНТИ

...ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОБДУРЕНИМ ЧЕРВОНОЮ ПРОПАГАНДОЮ.

44)

На третє літо Єлисеєв переміг уже всі свої фізичні недуги і відчув себе сповненим душевного миру і тихої радости пустельника... Правда, зрідка находила на нього невимовна нудьга, його брало на сон, викликало апатію і байдужість до всього, але він боровся з таким станом, ідучи до невеличкого гірського струмка, що дзюркотів недалеко від келії. Особливо любив він відвідувати його літніми зоряними чи місячними вечорами... коли південні сутінки м'ягко схилялись на гірські кряжі й ущелини, в темніючому лісі стихали втомлені цикади і прокидались кавказькі коники, а літаючі світлячки короткими вогняними спалахами відбували свої шлюбні переліти.

Він сідав на каміння і годинами слухав дзюрчання, і нудьгу заступала бадьорість і молитовний настрій.

Часом до дзюркання приєднувались якісь сторонні звуки — то падаючого з гори, кимось із місця зрушеного, каменя, то хрускоту сухої гілки, зламаної вночішнім птахом чи звірятком. Але ці звуки швидко зникали в глухих ущелинах і скелях кряжу і одноманітний шум дзюркотливого струмка знов опановував слух Єлисеєва. Якось йому почулося, що із звуків перебігаючої по камінню води складаються окремі музичні фрази, які зливаються в чарівну, невгамовану музику. З причаєним віддихом він почав прислухатись до дзюркоту струмка і справді став чути щось дивовижне: невимовні мелодії народжувались у душі води, підіймалися з струмка і линули по понурій ущелині... Божествено грала скрипка і їй вторили віоли, арфи, цитри, цимбали, піяніна... Ах, яка то була чудова музика! Її могли чути лише безумні, нещасні і пустельники... Вона кликала його в світ, гріховний і привабливий, земний світ... Кликала його в закосичені житами поля, на зелені луки його батьківщини... Кликала його в Москву, в його затишну, прекрасну квартиру, де лишилися тіні піввікового життя його... Кликала його в світ, до людей, мистецтва, культури... І якщо це була слухова галюцинація знудженого за музикою і коханням серця такого самітного і нещасного, то що ж тут гріховне? То дужче ж, симфоніє! Сміливіше, музико! Більше дерзань і щасливого безумства!..

Єлисеєв насилу одірвався від чарівної музики і майже на світанку повернувся до келії зачарований і потрясений.

Другого разу він знов пішов до струмка, і знов почулась та сама музика... Йому здавалось, що на дні струмка нудьгувала і плакала його скрипка, яку він залишив у покинутій квартирі, а їй вторили його спогади. Симфонія сповняла всю ущелину, розливалась по лісі, захоплювала і його, і все зливалося в безкрайому океані солодкомузичного звучання. Він почував, що якась демонічна сила тягне його в співучу безодню, з якої йому ніколи вже не судилося вибратися...

Ще з більшими труднощами й зусиллями довелося йому звільнитись від цього зачарування, і він знов майже на світанку повернувся в свою келію, сумний і пригнічений.

Так минув тиждень. А в суботу ввечері, прийшовши, за звичкою, до пустельника на молитву й по наставлення, Єлисеєв розповів йому про чарівну музику, що виникає з воркотливого струмка, про свої переживання й нові душевні потрясення. Вісімдесятирічний пустельник мовчки прослухав його, перехрестився і сказав:

— Не ходи, Олексію, до струмка того вечорами... Це диявольська навала зачаровує тебе, щоб ти покинув пустелю... А якщо ти, слухаючи музику, все ж таки в світ не повернешся, — ворог запроторить тебе в безодню безумств... і ти загинеш. Не ходи більше туди!

І Єлисеєв перестав відвідувати струмок, і музика вже не зачаровувала більш його своїми безумними звуками. Ще спокійніше й радісніше став він себе почувати, і нудьга майже не торкалась його своїм кам'яним притлумленням. Навіть смерть керівника його, що сталась незабаром, не порушила в ньому душевного миру, з якого він радів, як із великого духового надбання.

Настало літо 1927 року. Вибравши вільний час, Єлисеєв вирішив дослідити дальші гори, вкриті вічним снігом і льодовиками. Йому хотілось довідатись, чи живуть там пустельники і чи не можна йому переселитись туди, щоби ще далі бути від совєтського світу. Раз чи двічі взимку він бачив, як на тлі снігів звивався чорний димок — очевидно від вогнищ чи з землянок.

Третього дня під вечір, пройшовши біля 80 км., Єлисеєв був уже коло підніжжя снігової гори, обрізаної страшними урвищами та ущелинами. Дрімучий листв'яний ліс застеляв усю видну місцевість, і здавалося, що тут не ступала ще нога людська, — так навколо все було первісне й дике. Тільки на землі, серед хмизу, зрідка траплялися сліди диких свиней, а вгорі, майже на височині гір, плавали гірські орли та яструби. Ліс підіймався до половини гори, а вище тягся льодовик, що на горі закінчувався білою поволокою вічних снігів. Тишу порушували незліченні струмки та гірські річки, що котилися з гір у глибокі ущелини і безодні.

(Дальше буде).

Володимир Оренчук.

МІЙ ПЕРШИЙ „ДЖАБ"

(Жмут вражень нового імігранта).

Слова представниці Українського Комітету по нашому прибутті до порту Бостону, що „Ви, вступивши на землю Вашингтона, стаєте вільними громадянами і ваше життя лежить у ваших руках" — ще до сьогодні нуртують в моїй душі і по одноТижневому побуті тут я інтерпретую їх в зустрічі з повседневним життям й на кожному кроці знаходжу їхнє потвердження. До цього часу ніхто не питав мене за особистою довідкою, ані не казав реєструватися в поліційних властей. Ці випадки викликують в мене пригадку недавно пережитих подій в Німеччині і вони неначе на фільмовій тасьмі просуваються в моїй півсвідомости. І так, дозвіл на мешкання зв'язують з працею, працю з поліційним зголошенням, а це з дозволом на побут і по полагодженні цих всіх формальностей — дають дозвіл вибрати харчеві картки — і так все в коловорот.

І заінтересований, не маючи відповідної скількости американських папіросів — резигную з харчевих карток та живе на чорно. А тут в противенстві до цього, вийшов з корабля і неначе вільна пташка герцюєш по вільному просторі та подовляєш прохожих, що мчать в різні сторони міста.

Цікавлюсь я всім та обсервую різні прояви багатогранного життя, в багато дечому відмінного від нашого дотеперішнього.

Одного разу став я на перехрестях вулиць та обсервую довше поліціянта - керманича руху, якого я ще не бачив. Він, завваживши це, усміхнувся, зі словом „галов" підніс одну руку до гори та вказує вільний перехід вулицею. Щось він з усміхом говорив до мене, я покивав головою і пішов, бо його нічого не розумів. Він, хоч цего не знав, але привитав мене як старого громадянина, з чого я був дуже задоволений та гордий. І тепер, коли проходжу попри поліціянта, ще мимоволі мені здригається серце, щоб не запитав мене за „Кен-картою", або не зробив особистої ревізії за американськими папіросами.

Я у фабриці.

По одному тижневі стрийко подбав для мене працю у фабриці ниток. Сама робота мене не цікавила так як техніка виробу ниток, бо в свойому житті я проходив попри фабрики, але в них ніколи не працював. Проблему робітництва знаю з теорії, але практично з нею не зустрічався. Щойно тепер відгребую з пам'яті різні теорії Фурія, Овена, Гудсона, фалянгістів, школу соціялістів, рочделців і переконуюся, що дійсними оборонцями долі робітництва можуть бути ті, які вийшли з їхніх рядів. Передтим я декламував про нужду робітничого класу в добі винаходу машини, сьогодні живу тим життям і включуюся в їхні ряди. Сьогодні стає для мене ясно, що підставою добробуту є праця.

Станок мій, що його я обслуговую, є маленький, але коло нього я стаю другою живою машиною. Мої товариші праці завидують моїй легкій роботі, але чи вона є дійсно легкою? Накладаю вклади на нитки, відбираю готові шпульки, виконую ритмічні рухи, згинаюсь, випростовуюсь, закручую і знов згинаюсь і так все в порух машини, гейби на лекції руханки. Мій учитель зробить десять шпуль, я одну, стараюся його надігнати, нитки заплутуються, а прію, однак далеко позістаю поза ним. Одинокі слова потіхи і відпочинку, це слова мойого учителя „ізі, ізі" і я стаю, випростовуюсь. Десь з-поза стирт ниток виринає постать „боса". Це шляхетна, інтелігентна особа, він бачить на мойому обличчі піт — теж лагідно повторяє — ізі, ізі, — але чи я йому можу довіряти, а-нуж прожене з роботи, а тоді що? І я дальше в темпо машини працюю. Він кличе українського перекладача, повторяє це саме, дає науки, я відітхнув. Каже їсти — беру свою торбинку, що купила мені стрийна, розпаковую, а там шинка з маслом, кусник торту, молоко, ще й помаранча. За працю солідна винагорода! Дивує обильність харчів, пригадую Німеччину і з великою заохотою берусь дальше до свойого діла. І так проминув перший день праці. Іду тідпочивати, та мабуть не спиться мені. В ухах звенить ритмічний рух машини — тік-так, тік-так — здається мені, що нитки заплутуються в машину, зриваюсь, хочу направити, та приємно розчаровуюсь. Це так повторювалось кілька разів, дружина побоювалась за моє здоровя. Однак сьогодні я це все маю поза собою. Бачу, що моя праця є легкою і в своїй роботі наздоганяю свойого учителя. „Бос" усміхнений — і я задоволений.

Чарівне слово „пейда".

В свойому житті поза іменем любої дівчини я ще ніколи не вимовляв ніякого слова з такою насолодою, приємністю, розкішю як слово „пейда". В його змісті є повний чар і товчок заохоти до великих починів. Хоч в практичному змислі це тільки кількадесять „зелених", однак в психологічному це божок, що творить чуда. Маючи його, ми створюємо умови для доброго життя, здобуваємо пошану і любов серед своїх співгромадян та формуємо життя після своєї вподоби. Для мене тепер стало ясно, чому на церковній таці опиняється лишень „нікель", чому в пожертвах на скитальців фігурує „кводер" — факти незрозумілі для нас в Німеччині. Щойно тепер я належно вмію оцінити свойого стрийка, який протягом двох літ в Німеччині обильно обдаровував мене „зеленими пятками", а вже ніяк не можу поняти повстання наших церков, клюбів та українських товариств з мільйоновим майном. Так, це праця мурашки нашого робітництва й нашої інтелігенції та наша вдяка для них і взір для нас молодих емігрантів.

І так по одному тижневі праці я одержав теж „пейду". Пригадується мені сцена з „Пана Твардовського", як то чорт одержав його душу і його велику радість з тої причини. Моя втіха не менша чорта. Хоч видатки великі — я ховав їх глибоко в шухляді. В зв'язку з цим наступила в мене ревізія думок. Будучи в Німеччині, я обіцював собі принайменше добре наїстися в Америці, однак по одержанні „пейди" відгребую в своїй пам'яті постанови Берлінського Інституту Прохарчування про калорії. І так він писав, що людина до життя потребує денно 65 гр товщу. А я з'їдаю по стільки на сніданок, підвечірок, вечерю і на обід потрійно, поминаючи обильність мясив, ярини, овочів і т.д. Чи це не є витрата „пейди"?

Перед від'їздом з Німеччини я постановив пригадуватися товаришам висилкою принайменше по одному „зеленому". Тепер я мушу зробити сегрегацію цих товаришів, з найліпших вибрати найкращих і супроти них бути консеквентним.

З хвилиною одержання „пейди" я став повновартісним громадянином Америки та членом її української спільноти. Тепер мої обов'язки супроти неї та праця в її користь.

НОВИЙ РАКЕТОВИЙ ЛІТАК МАРИНАРКИ.—Це пробний лет дуже скорого ракетового літака „Скайракет", що побиває дотеперішні рекорди щодо скорости.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Успішний концерт.

Минулого 22 травня ц. р. в залі при церкві Св. Володимира на 14-тій вулиці в Ню Йорку, відбувся концерт Хору Української Автокефальної Православної Церкви під дириґуванням проф. Василя Завітневича. Ця Хорова організація почала свою активну працю та концертові виступи з часу прибуття свідомого на Україні й закордоном (Німеччина) дириґента проф. Завітневича.

Як бувший помічник покійного світової слави дириґента Олександра Кошиця по організації концертової діяльности Укр. Нац. Хору закордоном, я продовжую цікавитися діяльністю українських хорів в Америці, а в даному разі — проф. проф. Завітневича, мене зацікавила. Я почав слідкувати за його діяльністю, як дириґента хору і прогресом у його мистецькому оформленні на підставі висліду його праці, я дійшов до переконання, що у цього дириґента є правдива іскра таланту, а хор під його керуванням домігся великих успіхів в мистецькій інтерпретації української пісні, не зважаючи на несприятливі умови праці як для дириґента, так і для самого хору. Цей молодий хор (коло 10 місяців праці), він, — проф. Завітневич — ще не встиг оформити в досконалий ансамбль за браком голосів в деяких партіях, як тенорів, або альтів, кількість яких мусить бути доповнена новими членами. Та проте хор володіє основними мистецькими засобами і нюансами для правдивої передачі змісту і розкриття форми музичного твору. Хор розуміє свого дириґента, любить його, слухає й виконує його вказівки. Це й було головною умовиною успіхів хору. Невтомна праця проф. Завітневича і щира любов до неї, при здібностях дириґента, покладають у нас повну надію, що в недалекому майбутньому цей хор з його дириґентом займе достойне місце серед наших хорів. Ці надії наші ґрунтуються і на тому успіхові, який мав хор на концерті 22 травня. Хоч саля, в якій виступав хор, не надається до концертів: неакустичність, малий розмір її, естрада не вміщала свого хору, а самому дириґентові довелося стояти на приставленому примітивному подійомі. Але і при несприятливих умовах, концерт пройшов з великим успіхом і ентузіязмом. Захоплена авдиторія кожну точку програми нагороджувала бурхливими оплесками.

Програма концерту складалася з 3-х частин. В першій частині тематично влучно підібраній, хор виконав: Гей, колись була роскіш — воля, зарис П. Демуцького; Ой, сів, поїхав, обробка М. Леонтовича; Морозенко, М. Гайворонського; Ой, три шляхи, С. Людкевича.

Друга частина складалася зі сольоспівів і дуетів. Дуже приємне враження справили молоденькі ще віком співачки: Софія Марко, що проспівали „Дихають тихо акації ніжні" — Я. Степового і „Вечір", Стеценка. Ніжний голос і приємний тембр, дають підставу думати, що, коли вона буде працювати над голосом, з неї вийде дуже добра солістка, — і Леся Куців — з досить сильним і високим сопрано, що виконала „Із сліз моїх" Д. Січинського і „Циганку" з оп. „Запорожський клад". З надзвичайним успіхом виступила професійна співачка Ольга Карпишин. Глибоке розуміння й майстерна передача ніжно-ліричних, але тяжких до виконання місць „Пісні соловія" і „Елегії", Едварда Грига, викликали у слухачів подив та зворушення і переживання. В пісні Стеценка — „Плавай, плавай лебеденько", солістка виявила високу культуру у перекладі української пісні.

Часто співані, популярні дуети: „Коли розлучаються двоє" — М. Лисенка та „Де ти бродиш моя доле", М. Кропивницького у виконанні п-ні Перчишин Софії та Михайла Дикого знайшли кольоритну передачу, а свіжі і сильні голоси виконавців — радо б слухала авдиторія ще, коли б у них було більш точок в їх репертуарі.

В третій частині програми, хор виконав: „Засяло сонце золоте", муз. Недільського, „І шумить і гуде", обр. Вербки, та „Марш України: Вставай народе, муз. Гр. Китастого. Мені здається, що цей новий твір Китастого, буде в репертуарі всіх найкращих хорів в Америці, та буде мати такий величезний успіх, який цей твір мав на цьому концерті.

Проф. Гр. Тучапський.

ТОРОНТО, ОНТ.

„Свято Матері".

Старанням Філії МУН в зах. Торонті відбувся в неділю, 8. травня ц.р. концерт в честь Матері, який зорганізувало МУН зах. Торонта виключно своїми власними силами. Концерт був вдало получений з прийняттям для гостей. В програму входили ритмічні вправи маленьких дівчаток, деклямації, дуети, реферат, трія і скрипкове сольо.

Слід підчеркнути, що з мистецьким хистом виконала п-на Юлія Шкабаринська, молода надійна піяністка, „Думи". Довший реферат виголосив п. Прибиткївський, який між іншим підчеркнув: „Хіба ж це не завдяки вихованні великої Матері - України довелося взяти на себе дуже важну державну керму 18-літньому Данилові, а досягнув він такого, чого недосягнув ні один з українських князів, та ще серед такого напруження, що другий непевніс би. Україна, ввесь край заселений українським народом, опинилася тоді під його владою. Короля Данила історик Томашівський уважає одною з найідеалістичніших постатей української історії.

П. Кавка покликав до слова п. Савчукову, яка говорила про тутешню молодь, що уроджена далеко від рідного краю, а живучи серед чужого моря задержала дальше українську мову, культуру і звичаї. До присутніх промовила п-на Кульчицька, змальовуючи гарно матір як королеву долі. Гарною несподіванкою для гостей був дует п-ни Буйдзи та п-ни Кульчицької п. н. „Чи є в світі краща мати". Дует був дійсно виконаний талановито. Захоплювала своїм скрипковим сольом п. Ландиба і її „Аве Марія" зворушувала душу і мимоволі думки взносилися високо до небесної неньки...

Р. Даниляк, скарбник МУН зах. Торонта, промовив з питомим гумором до публики і, закликав присутніх до збірки, на цілі цей молодої організації, яка дала $54.00.

Опісля до слова поклинано п. Ницівку, який сказав до присутніх, що найкращим доказом пошани і любови до матері буде щадинча книжечка Української Кредитової Спілки в Торонті, і тому взивав присутніх складати свої ощадності в своїй кредитовій спілці.

На кінець слід би ще підчеркнути, що молодь, яка гуртується в МУНі, стоїть на висоті своїх завдань. І день матері це був ніби іспит молодої генерації в зах. Торонті, яка в майбутності має заступати батьків. Не одній матері блестіли сльози в очах, а це з радости, зі щастя, що їхня праця не піде надармо, а на користь нашої Неньки - України.

Роман Прибиткївський.

Філософія атомової бомби

(Продовження зі стор. 2-гої).

них дивізій. Треба мати на увазі і те, що Японія вже була настільки виснажена 13-річною війною з китайцями, а потім з Аліянтами, що коли Німеччина в травні 1945 року капітулювала, Японія вже була готова зробити теж саме. Серія повітряних нальотів американських фортець дала зрозуміти японцям, що куди б бомби не падали, вони завжи будуть нищити густо населену країну Сходячого Сонця. Атомова бомба лише дала Мікадові можливість морально обґрунтувати свою капітуляцію перед своїм народом, котрий поніс стільки жертв для війни, і так зберегти ознаки хоч поганого гонору для Самурайської держави.

Безумовно, що кілька соток атомових бомб могли б знищити такі країни, як Японія, Німеччина, Британські острови, Франція та інші европейські держави Але коли ми дилему перенесемо на терени Совєтського Союзу, який сьогодні поки що без сателітів та Китаю займає більш, як 1/6 частину всього світу, вона буде виглядати зовсім не так, як це собі мислять згадані „дами" та всілякі „цивільні" генерали й дипломати...

Сьогодні вже стало зрозумілим навіть шкільним учням, що коли почнеться війна між большевиками й західними Аліянтами, червоні протягом перших тижнів війни зможуть захопити майже всю територію Европи. Після цього негайно буде організована інтернаціональна Червона Армія з усіх західно-европейських народів. Спершу її будуть комплетувати п'ятими колонами, а потім і шляхом звичайної військової мобілізації. Пізніше буде мобілізована вся промисловість Европейських країн, яка під ту пору вже буде оздоровлена Пляном Маршала.

І от тоді перед союзниками буде лежати терен від Гібральтару до Порт-Артуру й від Шпіцбергену до Перської затоки, а може й далі...

А як до цього величезного простору додати ще Китай з його 500 мільйонами населення та інші „шматочки" Азії, на які Кремль теж зазіхає своїм диявольским поглядом, то що тоді можна буде осягнути навіть тисячами атомових бомб? Куда їх накаже кидати: на европейські столиці та великі промислові центри, де будуть з місцевим населенням перемішані большевицькі війська, чи на десятки тисяч військових об'єктів, закопаних в підземеллях Уралу, при темною тайгою Сибіру або на далекій Півночі? Це же будуть не терени Японії або Німеччини, а необмежені простори Східної Півкулі! Розумієте, панове, що все це значить?!

(Кінець буде).

CURTIS BAY, MD.

55 Відділ У. Н. Союзу повідомляє своїх членів, котрі є оголошені в місячнім звіті як прийняті в місяці квітні, а еще не мають своїх грамот (поліс), ані відзнак У. Н. Союзу, щоб голосилися по них листовно: 1630 Ceddox St. 26 Curtis Bay, Md. А це тому, бо через неточні адреси на фармах багато листів є звернені. Прошу голоситись і виразно свій адрес подати. Кожний такий член 55 Відділу, або його бос, де він працює, хай виписує чек на: Ukrainian National Association і посилати від 1. до 10. кожного місяця, щоб не чекати до кінця. Котрий еще не прислав за місяці квітень і травень, хай присилає, бо інакше буде виключений з членства У. Н. Союзу. Чеки і Моні Ордери писилайте: Alexander Szandrowski, 1630 Ceddox St., Curtis Bay 26, Md.

О. ГЕЦ.

ШКІЦИ З БРАЗИЛІЇ

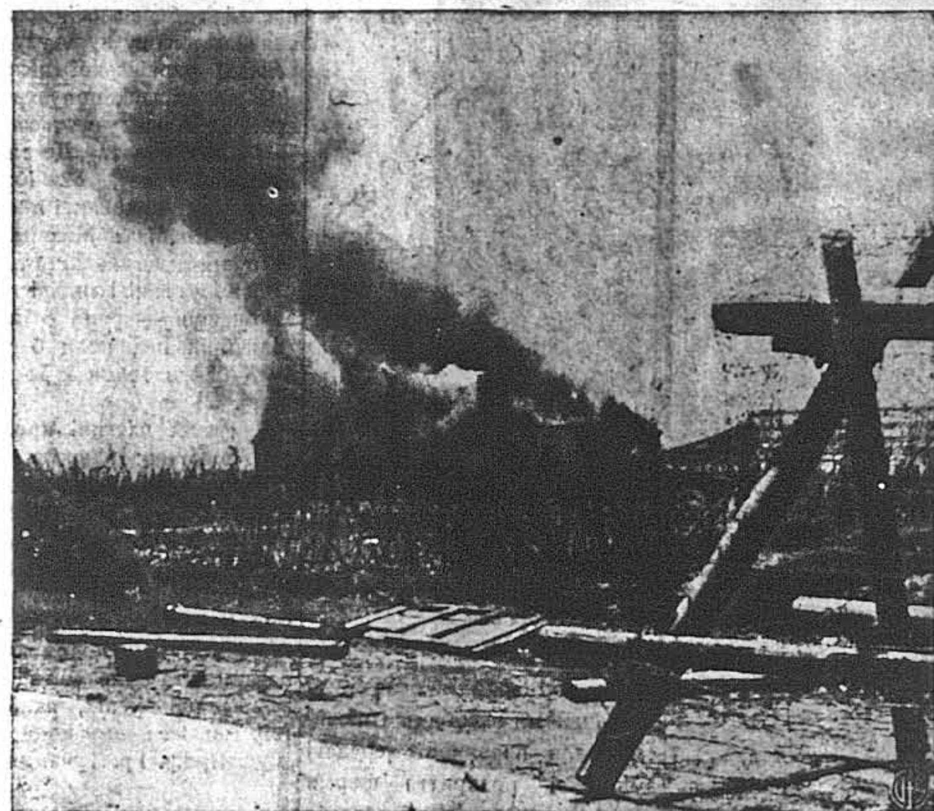
(ILHA DAS FLORES — ОСТРІВ КВІТІВ)

9) (Продовження)

Коли господарі мають бажання поговорити з гостем довше, то зараз таки беруться готувати шемарон. Шемарон — це напиток, приготований з сухого, стертого на порошок листя з герви мате, що заступає тут чай. „Апарат" для пиття шемарону (бомба де шемарон(складається з „куї" — чашеподібного горнятка зробленого з плодів якоогось дикого гарбуза, цілком подібного до великої груші, і з металевого, довгого на 20 сантимерів цибушка, котрий має на грубшому кінці дірочки. Шемарон засипається до куї, заливається окропом і зараз таки пється при допомозі згаданого цибушка, котрий грубшим своїм кінцем вставляється до куї. Першу кую господар чи господиня випивають самі, потім доливають окропу і передають кую гостеві, потім іншим членам родини. Таке пиття є улюбленим заняттям провінціяльних бразилійців і може тривати часом по кілька годин. Для незвиклого чужинця шемарон — гіркий напій зі специфічним не дуже приємним присмаком, що не має жодного впливу ні на нерви, ні на гумор. Бразилієць же, котрий звик до шемарону, нудиться без нього, як курець без тютюну, чи пияниця без горілки. Ранком, відкриваючи склеп чи робітню, бразилієць одною рукою тримає кую з шемароном і з насолодою посмоктує парючу рідину. На столику стоїть невеличкий чайничок з окропом, котрим може скористатися кожний перехожий і напитися з господарем шемарону. Перші спроби наслідувати бразилійців для новичків кінчаються звичайно тим, що з цілого язика уст і навіть горла облазить попарена шкіра, але не пити в Бразилії шемарону, це те саме, що в Америці не жувати ґуми, навіть більше того: не почастувати гостя шемароном — значить образити його, а знову відмовитись в гостині пити шемарон — образа для господаря, дарма, що цей господар буде гнилозубим дідом, а в господині висітиме під носом неапетитна булька. Правда, свіжим людям дозволяється бути винятками з цього правила, але при тому господарі все говорять: „Дуже шкода, що ви досі не призвичаїлися, а то напилися б шемарону. При шемароні і бесіда інакша. От і я б напився, та самому шемарон не смакує".

Символічне значення нашої гостинної „хліба і соли" тут перебрало на себе „шураско". Свіже яловиче мясо ріжеться на великі порції, солиться, перчиться, поливається оцтом, засипається густо покраяною цибулею і часником і так залишається на ніч. На другий день це мясо надягають кожний кусник на довгий патик і печуть над вогнем, або попросту в домашніх умовинах кладуть безпосередньо на горячу бляху. Як лиш трохи мясо обпечеться — шураско готове. Правда, на нього треба мати добрі щелепи і призвичаєний шлунок, в противному разі надмірне захоплення цією стравою має дуже прикрі наслідки...

Шураско — невідємна і основна страва всіх забав і прийнять, що здебільша так і називаються „шурасками". Не зробити шураскади для якогось поважного офіційного гостя — рівночасне образі. Попивається шураско ні горілкою ні вином, а тільки пивом.

ВІДСТУП НАЦІОНАЛІСТИЧНОЇ АРМІЇ З ШАНҐТАЮ.—Шаґтай є вже в руках комуністичних військ. Саме місто не потерпіло, але довкола нього усе знищене при відступі націоналістичної армії.

Сталими розвагами бразилійців є звичайно „фести" і кінські перегони. Фести — громадські свята, що їх здебільша улаштовується з добродійними цілями. Найпоширеніші фести — церковні, і кожна церква, чи то у місті, чи на провінції улаштовує їх по 3-4 на рік. На фестах по високих цінах продується різні закуски та випивки, а також реалізують з аукціону чи при допомозі льотерійної розгри всякі речі, що їх жертвують присутні громадяни.

Церковні приписи в Бразилії недопускають жіноцтву приступати до причастя з непокритою головою. Дівчата є зобовязані покривати голову білим серпанком а жінки — чорним, або бути принаймні в хустці. Так само невільно при тому бути у відкритій сукні і з короткими рукавами. Молоді дівчата, правда, можуть мати короткі рукави, але тоді мусять бути неодмінно в панчохах, або, принаймні в скарпетках.

Не менше цікавий є також і похоронний звичай, згідно з яким, матері не дозволяється супроводити померлої дитини на цвинтар. Вона може прийти на гріб дитини щойно на другий день після похорону.

(Дальше буде).

ШУКАЮТЬ СВОЇХ РІДНИХ

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаете.

За листами чи адресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

* * *

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

18,042 Кулик Юрка і Насті діти Йосифа з с. Чертеж (Жидачів) від Раньків Миколи с. Федя.

18,043 Гуцуляк Федора з с. Воскресінці (Коломия) від Василишин Марії.

18,044 Скотронський Івана, Василя і Анни від Скворонський Теодора з Хмільника, Сянік.

18,045 Савченко Анни Анновівної з України від Ульбіна Фені.

18,046 а) Волос Івана, Чолійович Петра с. Семена, Осташ Петра та знакомих з с. Оравчика, ьСколе, від Химинец Андрія.

18,046 б) Маршицький з Бережан, кревник і знакомих від Захарків Михайла.

18,047 Перзан Якова з села Дольної Купцини Писаровина від Перзан Вара.

18,048 Марутяк Петра з м. Городок, Львів, від Телюк Івана.

18,049 **До таборових управ** на скитальщині, від відділу розшуків при ЗУАДКомітеті. Проситься звідомити по таборах, що за братом Хорт Іваном пошукує сестра з Америки Савчак Розалія. Голоситись на ч. 18,049.

18,050 Брата Семенів Миколи з с. Олеша, Товмач, від Сеник Михайла.

18,051 **До таборових управ** на скитальщині, від відділу розшуків при ЗУАДК. Пошукую брат. і сестр. синів: Цапар Івана і Катерини з с. Заланів, Рогатин, від Цапар Михайла з Америки. Голоситись на число 18,051.

18,052 Громацька Розалія замужна Ткач з с. Вяцковичі, Новий Самбір, від Сеньків Андрія.

18,053 Николишин Василя с. Івана з с. Воля Корінецька, Перемишль, від Гаван Станислава с. Теодора.

18,054 а) Кожан Анни, Хрипта Івана, Бурак Теодора, Марковича Михайла з с. Ялинковатого, Сколе, від Бубнів Петра.

18,055 Динис Анни тітки з дому Тур з с. Чорна, Стрики д., від Тур Марії д. Катерини.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia, 5, Pa.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ"

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення пошукувань родини і знайомих різних скитальників було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щобя прислане ним оголошення було поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, то хай разом з оголошенням пришле гроші. Одноразове оголошення, розміру 1 цаль в одній колюмні коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

Нові імігранти

Українці, що приїжджають старанням ЗУАДКомітету на пароплаві „Дженерал МекКрі до порту в Ню Йорку в дні 7-го червня:

Крепич Іван; Литвин Петро, Ева; Моравський Лев; Миськів Остап, Євгенія, Марія, Мирослава; Походенко Іван, Анна, Ольга; Шутер Ростислав, Тетяна, Юрій; Шинкарчук Михайло, Галина; Варварів Василь, Галина; Бадецький Іван; Блинський Богдан, Анна, Ігор, Олег, Ярополк; Божидай Лев, Михайлина, Богдан, Степан, Леоній, Василь, Тарас; Федак Іван, Євгенія, Любомир; Мельник Петро, Анна, Марія, Ольга; Стефан Августин, Анна, Олена, Катерина; Волосенко Андрій, Ірина, Ярема, Ігор; Завгородний Микола, Марія, Борис, Людмила, Микола; Йона Євгенія, Еміліян; Калинюк Володимир, Марія.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАНВІЛ, Н. ДЖ. — Збори Тов. ім. Т. Шевченка, від. 349, відбудуться 12. червня в 2. годині, в домі Лісного. — І. Шеґера, предс.; Л. Мартинчук, кас.; Н. Лісний, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Згода, від. 294, відбудуться в суботу, 11. червня, в 8. год. вечір, в церковній галі на Irving St. Просимо всіх членів прийти на збори і вирівняти свої залеглости. Маємо справи до полагодження. Хто має нового члена прошу привести на збори; за це дістанете нагороду від Союзу. — За уряд: І. Король, предс.; Д. Гуменюк, кас.; Я. Салій, векр. Адреса: J. Saley, 1208 Kline Pl., Rahway, N. J.

ШІКАҐО, ІЛЛ. — Бр. св. Юрія, від. 379, повідомляє членів і членкиць, що місячні збори відбудуться 12. червня в годині 12:30 сполудня, в Домі Від. У. Н. Союзу, 845 North Western Ave. Просимо членів прийти на збори і заплатити свої вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — За уряд: Г. Вобик, предс.; М. Семків, кас.; В. Пилипів, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Піврічні збори Тов. У. Н. Дому, від. 316, відбудуться в четвер, 9. червня, в Товариськім Домі, 831 Джозеф Еве., в годині 8. ввечір. Просимо всіх членів прийти на означений час. Контр. комісія дасть звіт за останніх 6 місяців. — І. Стереда, гол.; П. Ковтун, кас.; В. Гавриляк, фін. секр.; В. Іванців, рек. секр.

ОЛІЕН, Н. Й. — Тов. Запорозька Січ, від. 363, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 2. пополудні. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — За уряд: О. Іванців, предс.; Д. Вазів, кас.; Г. Підскальний, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Тов. ім. Івана Франка, від. 146, повідомляє членів, що збори відбудуться в неділю, 12. червня, в год. 1. попол., в У. А. Осередку, 2965 Карпендер ул. Просимо членів явитися на збори, де будемо роздавати дивіденду від У. Н. Союзу. — П. Андрушків, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 367, відбудуться в неділю, 12. червня, в годині 1:30 пополудні, в салі церковній. Держава без війська скоро умерає, рівнож Товариство без участи членів скоро упадає. Вашим обовязком як членів приходити на збори і нових членів уписувати. — М. Сорохтей, предс.; М. Мельник, кас.; В. Попович, секр.

ТАМАСТОН, КОНН. — Тов. Українська Січ, від. 421, відбуде збори 11. червня в 8. годині ввечір в Українській Галі на Проспект ул. Просимо всіх членів явитися на ці піврічні збори, бо в нас є такі члени, що вже по два роки не були на зборах. Як ті члени не прийдуть на піврічні збори, то вони перестануть бути членами. Кожний член є обовязаний прийти хоч чотири рази на збори в рік. — За уряд: Т. Михнів, предс.; М. Шипінька, кас.; П. Чеснік, секр.

КЕМПБЕЛ, О. — Піврічні збори Тов. Сокія, від. 218, відбудуться в неділю, 12. червня, в год. 2. попол., в Н. Домі, 165 Гордон. По піврічнім звіті урядників і контролі та полагодженні важних справ, буде роздання членам дивіденди. Місцевий уряд просить всіх місцевих і позамісцевих членів і членкиць прийти на ці збори і привести своїх кревних і знайомих, щоб і вони могли належати до Батька Союзу. Не явившийся член чи членкиця заплатить кару згідно з ухвалою. — За уряд: М. Ткачишин, предс.; М. Стахура, секр.-кас.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. С.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 27. травня 1949 року помер у 58. році життя

ТЕОДОР ПІНЯГА,

член Тов. Любов, від. 298 У. Н. Союзу в Бронкс, Н. Й., до котрого перейшов з перест. листом з відділу 30 в Бреслав, Па.

Покійний походив з села Ворова гора, пов. Тишанів, Західна Україна. Полишив у смутку жену Марію подружені дочки Ольгу Мандзяк і Анну Перрі, Емілію, Стефанію, Марію, Вероніку, синів Теодора і Василя та 4 внуки. Вся родина Пінягів належить до Союзу.

Похорон відбувся 31. травня з укр. катол. церкви при Вашинґтон Еве., на цвинтар св. Раймунда в Бронкс, Н. Й. — В. Й. П.!

В. Морозович, секр.

Дня 15. квітня 1949 року помер у 56. році життя

ТЕОДОР ПАСТЕРНАК,

член Тов. ім. Т. Шевченка, від. 384 У. Н. Союзу в Карнеґі, Па.

Покійний походив зі села Поріче задвірне, пов. Рудки, Західна Україна. Полишив у смутку жену, сина і дочку.

Похорон відбувся 17. квітня при участи родини і членів від. 384 та знайомих з укр. гр.-катол. церкви Пресв. Діви Марії в Мікісракс, Па. — В. Й. П.!

М. Ленінський, секр.

Дня 16. травня 1949 року помер у 27. році життя

ЙОСИФ ЧЕРЕВЕШКО,

член Тов. У. Н. Союзу, від. 292 в Дітройт, Міш.

Покійний родився в Дітройт. В Союзі був членом від дитинства. Під час другої світової війни служив при Marine Corp на Пасифіку і там набрався хвороби, з якої не вилічився. Полишив у смутку батька Олексу, брата Івана і сестру Анастазію та шваґра.

Похорон відбувся в суботу, 21. травня, до укр. гр.-катол. церкви при Кліперт ул., у котрім взяли участь маси народу. Поза релігійну обслугу віддано почесть і військову. Вояки несли домовину церкви, а на цвинтарі з шістьох карабінів віддано три сальви і трубка закінчила цю церемонію. Тлінні останки зложено на Holy Cross Cemetery. — В. Й. П.!

П. Кізел, секр.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую мого стрийка ВАСИЛЯ МАНЯКА, з села Утковичі, Перемишлянського повіту. Має жити десь у Ню Йорку, або в околиці. Хто його знає, або він сам, хай пише до:

JOSEPH MANIAK
2307 Andrus, Hamtramck 12, Mich.

ТАРЗАН, ч. 2107. Погоня вершками дерев.

Коли Каля побачила свою дитину в обіймах такого „сотворіння", як людина, злющо напала на нього.

Тарзан налякався, що дитина може потерпіти й тому пробував виминути боротьби.

Одначе розлючена мати пустилася здоганяти їх.

Тарзанові на перешкоді було малятко в його руках, тому він не вспів втечи перед Калею.